
Kennisbank

Schrijfwijzer Memorie van toelichting

Download datum: 14-12-2018

Table Of Content

Schrijfwijzer Memorie van toelichting	3
Inleiding	4
Implementatiewetgeving	4
Hoofdlijnen van het voorstel	5
Verhouding tot hoger recht	6
Verhouding tot nationale regelgeving	7
Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)	8
Uitvoering	8
Toezicht en handhaving	9
Financiële gevolgen	10
Evaluatiebepaling	10
Advies en consultatie	11
Overgangsrecht en inwerkingtreding	12
Bijlagen bij de toelichting	13

Schrijfwijzer Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

- [Waarom deze schrijfwijzer?](#)
- [Status van de schrijfwijzer](#)
- [Bouwstenen Memorie van toelichting](#)
- [Meer informatie](#)

Waarom deze schrijfwijzer?

Het schrijven van een memorie van toelichting is niet eenvoudig. De memorie van toelichting is een tekst waaraan diverse specifieke inhoudelijke eisen worden gesteld. Deze rijksbrede handreiking voor het schrijven van een memorie van toelichting is in interdepartementaal verband ontwikkeld. Deze schrijfwijzer is bedoeld voor het algemeen deel van de toelichting op een wetsvoorstel, maar kan ook als inspiratiebron of checklist dienen voor de toelichting bij een algemene maatregel van bestuur of een ministeriële regeling. In een dergelijk geval wordt ervan uitgegaan dat de betrokken regeling al is vastgesteld ([Ar 4.49](#)). Doel van de schrijfwijzer is om de kwaliteit en de onderlinge vergelijkbaarheid van toelichtingen te vergroten, door de schrijver van een toelichting een overzicht te bieden van een logische opzet waarin de inhoudelijke eisen waaraan een toelichting moet voldoen allemaal aan bod komen.

[Terug naar boven](#)

Status van de schrijfwijzer

De voorbeeldopzet is geen verplicht model, maar bevat wel een overzicht van verplichte inhoudelijke eisen. Er kunnen goede redenen zijn om voor een andere opzet te kiezen. Als het afwijken van dit model voor een goed en duidelijk betoog nodig is, kunnen de bouwstenen bij wijze van checklist worden nagelopen om tot een volledige toelichting te komen. De verplichte inhoudelijke eisen zijn aangeduid door verwijzingen naar de betreffende Aanwijzingen voor de regelgeving (hierna: Ar) en vragen uit het [Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving \(IAK\)](#).

[Terug naar boven](#)

Bouwstenen Memorie van toelichting

In onderstaande tabel treft u de bouwstenen aan.

Tabel Bouwstenen Memorie van toelichting

Bouwstenen	Toelichting
Inleiding	In de inleidende paragraaf duid je kort (maximaal tien regels) aan wat de inhoud en noodzaak van het voorstel is.
Implementatiewetgeving	Korte beschrijving van de te implementeren internationale regeling, EU- richtlijn, verordening of andere bindende EU rechtshandeling indien van toepassing.
Hoofdpijnen van het voorstel	In deze paragraaf geef je de probleembeschrijving en de beleidstheorie: de doelstellingen en noodzaak van de regeling (Ar 4.43, onder b). Deze paragraaf bevat een beschrijving van het geheel aan veronderstellingen en onderzoeksresultaten waarop de conclusie kan worden gebaseerd dat de voorgestelde regeling het betrokken probleem oplost (beleidstheorie). Het gaat erom dat de achterliggende overwegingen, waaronder de overwogen varianten (Ar 4.43, onder b) en de criteria die daarbij een rol hebben gespeeld, worden verhelderd.
Verhouding tot hoger recht	In deze paragraaf geef je aan hoe het voorstel past binnen de kaders van het hogere recht (Ar 4.43, onder f).
Verhouding tot nationale wetgeving	In deze paragraaf duid je aan hoe het voorstel past binnen

	het geldende rechtssysteem en binnen de aanpassingen van het recht die al in voorbereiding zijn (Ar 4.43. onder f).
Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)	In deze paragraaf duid je de belangrijkste (niet-financiële) gevolgen aan, zoals gewenste effecten en te verwachten neveneffecten van de regeling.
Uitvoering	In deze paragraaf duid je aan welke uitvoeringsaspecten van de regeling er zijn (Ar 4.43. onder c).
Toezicht en handhaving	In deze paragraaf duid je aan op welke wijze het toezicht op de naleving en de handhaving is ingericht (Ar 5.35 e.v.).
Financiële gevolgen	In deze paragraaf duid je de financiële gevolgen en lasten van de regeling aan. Ook indien er geen financiële gevolgen zijn, moet dit duidelijk in de toelichting worden vermeld. (Ar 4.45)
Evaluatiebepaling	In deze paragraaf ga je –als je een evaluatiebepaling invoegt-, in op de voorgenomen wetsevaluatie.
Advies en consultatie	In deze paragraaf ga je in op de uitgebrachte adviezen over het wetsvoorstel en de onderwerpen die bij de consultatie aan de orde zijn gekomen
Overgangsrecht en inwerkingtreding	In deze paragraaf wordt ingegaan op het beoogde moment of momenten van inwerkingtreding, het overgangsrecht of de redenen om af te zien van overgangsrecht en overige zaken zoals voorlichting en communicatie over de invoering.
Bijlagen bij de toelichting	Transponeringstabellen bij bindende EU-rechtshandelingen (Ar 9.12) Andere bijlagen.

[Terug naar boven](#)

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen via iak@kcwj.nl.

[Terug naar boven](#)

Inleiding Inhoudsopgave

- [Over de inleidende paragraaf](#)

Over de inleidende paragraaf

In de inleidende paragraaf duid je kort (maximaal tien regels) aan wat de inhoud en noodzaak van het voorstel is.

- Meld, indien van toepassing, de naam van internationale regeling die door middel van dit voorstel wordt geïmplementeerd.
- Vermeld daarbij de uiterste datum waarop de implementatie moet (of had moeten) zijn gerealiseerd en maak een verwijzing naar het onderdeel van de toelichting waarin de transponeringstabel is opgenomen ([Ar 9.11](#)).

[Terug naar boven](#)

Implementatiewetgeving Inhoudsopgave

-
- [Over de implementatiewetgeving paragraaf](#)

Over de implementatiewetgeving paragraaf

Deze paragraaf hoeft uitsluitend te worden opgenomen indien het wetsvoorstel nodig is in verband met de implementatie van een internationale regeling, zoals een EU-richtlijn of –verordening, andere bindende EU-rechtshandeling of verdragen. In deze paragraaf duid je kort de aanleiding en achtergronden van de te implementeren internationale regeling aan.

- Geef een korte objectieve beschrijving van de strekking en de hoofdelementen van de te implementeren regeling.
- Besteed kort aandacht aan de aanleiding en achtergrond van de te implementeren regeling.

[Terug naar boven](#)

Hoofdpijnen van het voorstel

Inhoudsopgave

- [Over de Hoofdpijnen van het voorstel paragraaf](#)
- [Aanduiding van de betreffende hoofdpijnen](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Hoofdpijnen van het voorstel paragraaf

In deze paragraaf geef je de probleembeschrijving en de beleidstheorie: de doelstellingen en noodzaak van de regeling ([Ar 4.43, onder b](#)). Deze paragraaf bevat een beschrijving van het geheel aan veronderstellingen en onderzoeksresultaten waarop de conclusie kan worden gebaseerd dat de voorgestelde regeling het betrokken probleem oplost (beleidstheorie). Het gaat erom dat de achterliggende overwegingen, waaronder de overwogen varianten ([Ar 4.43, onder b](#)) en de criteria die daarbij een rol hebben gespeeld, worden verhelderd.

[Terug naar boven](#)

Aanduiding van de betreffende hoofdpijnen

- **Aanleiding**
Geef de aanleiding of omstandigheden weer die geleid hebben tot het voorstel (bijv. een uitgebracht advies, uitgevoerde evaluatie, regeerakkoord of motie). Doelstellingen van de wet ([Ar 4.43, onder a](#)): geef de doelstellingen die worden nagestreefd met het voorstel weer (bijv. vergroten van zelfredzaamheid van de sector, budgetneutrale oplossing).
- **Probleembeschrijving**
Wat is het probleem en op basis van welke overwegingen wordt het als probleem aangemerkt? Voor wie is het een probleem? Wie ervaart het als een probleem? Wat zijn de eerdere ervaringen met een vergelijkbaar probleem en oplossing en wat daarvan is geleerd?
- **Probleemaanpak**
Wat zijn de veronderstellingen waarop de aanpak in het voorstel berust?
Bijvoorbeeld: als we deze norm invoeren, gaan burgers hun gedrag aanpassen? In welke mate biedt de voorgestelde regeling een oplossing voor het probleem?
- **Motivering instrumentkeuze**
Met welk instrument wordt het probleem opgelost?
Is wetgeving (t.o.v. andere instrumenten) het juiste instrument?

Aandachtspunten bij de beschrijving:

- Het alleen noemen van het regeerakkoord als motivering is onvoldoende;
- welke varianten zijn overwogen? ([Ar 4.43, onder b](#))
- bij een nieuwe maatregel motiveren waarom niet kan worden volstaan met betere toepassing van het bestaande instrumentarium;
- bij het terugkomen op eerdere beleidskeuzes aangeven waarom oorspronkelijke beleidskeuzes hun geldigheid verloren hebben;
- bij een stelselwijziging aangeven waarom het oude stelsel niet meer werkt, of aanpassing niet mogelijk is en waarom een nieuw stelsel dus noodzakelijk is;
- de reden waarom in een specifiek geval voor het opstellen van een geheel nieuwe regeling is gekozen in plaats van wijziging van een bestaande regeling;
- welk flankerend beleid is er naast deze wettelijke regeling nodig om tot het bereiken van het beleidsdoel te komen?;

- hoe is geborgd dat deze wettelijke regeling toekomstbestendig is?;
- de motivering van de opzet en systematiek van de regeling ([Ar 4.43, onder g](#));
- de uitleg van de manier waarop het te regelen onderwerp verdeeld is over wet en onderliggende regelgeving, bijvoorbeeld motivering van delegatie en voorhangverplichtingen ([Ar 2.19](#) en [2.35](#));
- bevoegdheden voor de uitvoerende instanties of aan rechten en plichten voor burgers en bedrijven die worden ingezet om het probleem op te lossen.

- **Implementatie**

Bij EU-implementatiewetgeving besteed je in deze paragraaf aandacht aan de gekozen middelen (instrumenten). Hoe verhouden ze zich tot het doel en de strekking van de te implementeren regeling? In het geval de te implementeren regeling ruimte laat, moet worden onderbouwd dat het doel van die regeling het beste met de gekozen instrumenten gerealiseerd kan worden. Leg uit dat de EU-regelgeving wordt geïmplementeerd op een wijze die voor Nederlandse bedrijven de minst mogelijke lasten veroorzaakt of, in geval van vereenvoudigingen, de grootst mogelijke lastenvermindering inhoudt. Gebruik daarvoor de term lastenluwe implementatie¹. Wordt niet voor de meest lastenluwe variant gekozen, motiveer dit dan ([Ar 9.5](#)).

- **Toepassing in Caribisch Nederland**

Zijn de voorgestelde regels van toepassing in Caribisch Nederland? Op welke wijze is rekening gehouden met eventuele factoren waardoor die eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland? ([Ar 4.43, onder h](#)).

- **Monitoring**

Aanduiding hoe gemonitord wordt dat de doelstellingen van het voorstel worden gehaald en welke mogelijkheden er zijn het beleid bij te sturen als de werkelijkheid niet beantwoordt aan de veronderstellingen en aannames vooraf.

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
1. Wat is de aanleiding?	
2. Wie zijn betrokken?	
3. Wat is het probleem?	
4. Wat is het doel?	
5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?	
6. Wat is het beste instrument?	
7. Wat zijn de gevolgen?	7.6 Evalueren en monitoren van beleid Aanduiding van de manier waarop dit voorstel zal worden geëvalueerd en welke aandachtspunten daarbij gelden (Ar 2.41 , 2.42 en 5.58)

[Terug naar boven](#)

Verhouding tot hoger recht

Inhoudsopgave

- [Over de Verhouding tot hoger recht paragraaf](#)
- [Aanduiding van de betreffende kaders](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Verhouding tot hoger recht paragraaf

In deze paragraaf geef je aan hoe het voorstel past binnen de kaders van het hogere recht ([Ar 4.43, onder f](#)).

[Terug naar boven](#)

Aanduiding van de betreffende kaders

- Verhouding tot Grondwet en Statuut voor het Koninkrijk.
- Verhouding tot door Nederland geratificeerde bilaterale en multilaterale verdragen (bijv. EVRM, ILO en andere verdragen).
- Verhouding van het voorstel tot Europees recht (bijv. vrij verkeer van personen, goederen en diensten, staatssteunaspecten en aspecten van mededinging, notificatie, privacyaspecten en eigendomsrecht).
- Geschreven en ongeschreven rechtsbeginselen (bijv. behoorlijk bestuur, contractvrijheid, subsidiariteit, legaliteitsbeginsel; zie [6.2.3 Algemene rechtsbeginselen](#) in het IAK).

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
6. Wat is het beste instrument?	6.2 Rechtmatigheid

[Terug naar boven](#)

Verhouding tot nationale regelgeving

Inhoudsopgave

- [Over de Verhouding tot nationale regelgeving paragraaf](#)
- [Aanduiding van de betreffende kaders](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Verhouding tot nationale regelgeving

In deze paragraaf duid je aan hoe het voorstel past binnen het geldende rechtssysteem en binnen de aanpassingen van het recht die al in voorbereiding zijn ([Ar 4.43, onder f](#)).

[Terug naar boven](#)

Aanduiding van de betreffende kaders

- Verhouding tot bestaande regelgeving en algemene wetten (bijv. Algemene wet bestuursrecht Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Strafrecht, Wet bescherming persoonsgegevens, Gemeentewet, en de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen). Zie [6.2.4 Algemene nationale wetgeving](#) in het IAK voor een overzicht van algemene wetten en zie [Ar 2.46](#) over motivering van afwijking van algemene wetten.
- Verhouding tot toekomstige regelgeving en relatie met ander kabinetsbeleid.

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Betreft de voorgenomen regelgeving een aanvulling op bestaande regelgeving?
- Motiveer de keuze van de overheidslaag waaraan bevoegdheden zijn toegedeeld ([Ar 4.43, onder g](#)).

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
6. Wat is het beste instrument?	6.2 Rechtmatigheid

[Terug naar boven](#)

Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)

Inhoudsopgave

- [Over de Gevolgen \(m.u.v. financiële gevolgen\) paragraaf](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen) paragraaf

In deze paragraaf duid je de belangrijkste (niet-financiële) gevolgen aan, zoals gewenste effecten en te verwachten neveneffecten van de regeling.

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Voor welke doelgroepen heeft het voorstel effecten? Bijv. burgers, bedrijven, professionals, decentrale overheden, rijksoverheid en rechterlijke macht. Indien er gevolgen zijn voor (groepen van) burgers of bedrijven, ga dan na of bij de regeling is uitgegaan van een realistische inschatting van het [doenvermogen](#). Houdt de regeling rekening met de verschillen in doenvermogen en met de mentale belastbaarheid van burgers?
- Om welke effecten gaat het? Bijv. verwerking van persoonsgegevens, tenzij eerder behandeld bij 'verhouding tot hoger recht' ([Ar 4.43, onder b](#)), regeldruk (en administratieve lasten), informatievoorziening van de rijksoverheid ([Ar 4.43, onder e](#) indien niet verderop onder "Uitvoering" vermeld), bedrijfseffecten (waaronder gevolgen voor de markt), ICT-consequenties en milieu.

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
7. Wat zijn de gevolgen?	

[Terug naar boven](#)

Uitvoering

Inhoudsopgave

- [Over de Uitvoering paragraaf](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Uitvoering paragraaf

In deze paragraaf duid je aan welke uitvoeringsaspecten van de regeling er zijn ([Ar 4.43, onder c](#)).

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Geef aan wie de uitvoerder is, ook als er niets voor de uitvoerder verandert.
- Geef aan voor welke doelgroepen (bijv. decentrale overheden, zbo's of agentschappen) het voorstel uitvoeringsaspecten heeft en welke deze zijn.
- Wat zijn de resultaten van uitgevoerde uitvoeringstoetsen? Is rekening gehouden met het [doenvermogen](#), indien relevant? Zijn er, indien nodig, passende maatregelen getroffen?
- Kan de uitvoerder uit de voeten met de invoeringstermijn?
- Wat is de impact van het voorstel op gegevensuitwisseling en eventuele aanpassing van ICT- systemen?
- Indien voor de uitvoering van een regeling de beschikbaarheid of uitwisseling van informatie tussen overheidsorganisaties van betekenis is, dient in een aparte informatieparagraaf in de toelichting aandacht te worden besteed aan de wijze waarop de informatievoorziening organisatorisch en technisch is ingericht. ([Ar 5.32](#))
- Welke maatregelen zijn er genomen om de gegevensuitwisseling in overeenstemming te brengen met privacywetgeving?
- Wat is er gedaan om het voorstel zo fraudebestendig mogelijk te maken om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan? Is dit proportioneel?

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
6. Wat is het beste instrument?	6.5 Uitvoerbaarheid

[Terug naar boven](#)

Toezicht en handhaving Inhoudsopgave

- [Over de Toezicht en handhaving paragraaf](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Toezicht en handhaving paragraaf

In deze paragraaf duid je aan op welke wijze de handhaving en het toezicht op de naleving is ingericht ([Ar 5.35](#) e.v.).

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Hoe en door wie wordt toezicht gehouden? Beschrijf dit ook als er niets aan het toezicht verandert.
- Wat heeft de toezichthouder nodig aan mensen, middelen en bevoegdheden om de nieuwe (of aangepaste) taak uit te voeren?
- Worden de toezichtskosten doorberekend aan de onder toezicht gestelden? (Zie het rapport Maat houden, [Onderwerp Maat houden](#))
- Wat zijn de handavingsaspecten van de regeling, zoals de keuze van het handavingsstelsel en de mate waarin te verwachten is dat de toepassing van de regeling aanleiding geeft tot conflicten? ([Ar 4.43, onder c](#))
- Wat zijn de verwachtingen van de nalevingbereidheid?
- Welk sanctiestelsel (bijv. via het bestuursrecht of het strafrecht) is gekozen en waarom? (Zie [Ar 2.7](#) en de nota keuze van sanctiestelsel)
- Wat is de boetehoogte en hoe is deze bepaald? (Zie [Ar 5.43](#) en de boetewijzer voor het bepalen van de maximumboete in wetgeving)

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
6. Wat is het beste instrument?	6.5 Uitvoerbaarheid

[Terug naar boven](#)

Laatst gewijzigd op: 7-11-2018

Financiële gevolgen Inhoudsopgave

- [Over de Financiële gevolgen paragraaf](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Financiële gevolgen paragraaf

In deze paragraaf duid je de financiële gevolgen en lasten van de regeling aan. Ook indien er geen financiële gevolgen zijn, moet dit duidelijk in de toelichting worden vermeld. ([Ar 4.45](#))

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Voor welke doelgroepen heeft het voorstel financiële effecten? Bijv. burgers, bedrijven, professionals, decentrale overheden (denk aan de Financiële-verhoudingswet), rijksoverheid en rechterlijke macht.
- Om welke soort van financiële effecten gaat het? Administratieve lasten, Uitvoeringskosten, tenzij eerder vermeld, Handhavingskosten, tenzij eerder vermeld.

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
7. Wat zijn de gevolgen?	

[Terug naar boven](#)

Evaluatiebepaling Inhoudsopgave

- [Over de Evaluatiebepaling paragraaf](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Evaluatiebepaling paragraaf

In deze paragraaf ga je –als je een evaluatiebepaling invoegt-, in op de voorgenomen wetsevaluatie.

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Als er in de wet staat dat de wet eenmalig of periodiek op doeltreffendheid en effecten van de wet in de praktijk ([Ar 5.58](#)) wordt geëvalueerd, dan moet de wet ook evalueerbaar zijn. Met andere woorden dan moet duidelijk zijn wat de doelen van de wet zijn die je wilt bereiken. Hoe concreter het doel is geformuleerd, hoe beter het te evalueren is. Kijk in de hoofdlijnen van de toelichting (volgens [Ar 4.43. onder a](#)) of dit het geval is.
- Ga na welke gegevens je nodig hebt om uiteindelijk te kunnen evalueren en geef in de toelichting aan hoe je dit geregeld hebt indien een wettelijke voorziening nodig is om deze gegevens te verkrijgen, bijvoorbeeld omdat het gegevens betreft waarvoor gegevensbescherming geldt. Het is van belang dat er op het moment dat de wet in werking treedt bijvoorbeeld 0-metingen worden uitgevoerd of na inwerkingtreding gegevens worden gemonitord om zo na een aantal jaar op basis van die gegevens te kunnen vaststellen of het doel van de wet bereikt is.
- In de Aanwijzingen voor de regelgeving ([Ar 5.58](#)) staat een minimale evaluatietermijn van vijf jaar. Is de gekozen termijn korter, geef dan aan waarom.

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
4.1 Duidelijke doelstellingen	
4.2 Niveaus van doelstellingen	
7.6 Evalueren en monitoren van beleid	

[Terug naar boven](#)

Advies en consultatie

Inhoudsopgave

- [Over de Advies en consultatie paragraaf](#)
- [Aanduiding van de betreffende kaders](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Advies en consultatie paragraaf

In deze paragraaf ga je in op de uitgebrachte adviezen over het wetsvoorstel en de onderwerpen die bij de consultatie aan de orde zijn gekomen.

[Terug naar boven](#)

Aanduiding van de betreffende kaders

- **Formele advisering**
Wat waren de reacties op het voorstel in de formele adviesaanvragen (adviezen van adviescolleges en organisaties van belanghebbenden zoals veldorganisaties, vakbonden, VNG en IPO)? ([Ar 4.44. eerste lid](#)). Indien op hoofdpunten van een krachtens wettelijk voorschrift uitgebracht advies wordt afgeweken (bijv. van de Autoriteit Persoonsgegevens) wordt dit gemotiveerd. ([Ar 4.44. derde lid](#))
- **Wettelijke voorgeschreven adviesprocedures**

Wat waren de reacties van partijen in voorgeschreven wettelijke procedures en wat is hiermee gedaan? Denk bijvoorbeeld aan: georganiseerd overleg, raadpleging VNG en IPO en consultatie bestuurscolleges Caribisch Nederland (artikel 209 WolBES). ([Ar 4.44, eerste lid](#))

• **(Internet)consultatie**

Welke partijen zijn gevraagd te reageren op het voorstel en wat was hun reactie? Vermeld of internetconsultatie heeft plaatsgevonden en zo niet waarom niet. Beschrijf wat de consultatie heeft opgeleverd (bijv. vermelding van respondenten en hun zienswijze) en wat hiermee is gedaan in het voorstel. De tekst ten behoeve van deze toelichtingen kan hetzelfde zijn als de tekst van het "Verslag op hoofdlijnen" bij internetconsultatie, maar mag ook meer omvatten.

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
7. Wat zijn de gevolgen?	

[Terug naar boven](#)

Overgangsrecht en inwerkingtreding

Inhoudsopgave

- [Over de Overgangsgrecht en inwerkingtreding paragraaf](#)
- [Aandachtspunten bij de beschrijving](#)
- [Relevante IAK-vragen](#)

Over de Overgangsgrecht en inwerkingtreding paragraaf

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beoogde moment of momenten van inwerkingtreding, het overgangsrecht of de redenen om af te zien van overgangsrecht en overige zaken zoals voorlichting en communicatie over de invoering.

[Terug naar boven](#)

Aandachtspunten bij de beschrijving

- Wat is het beoogde moment van inwerkingtreding? Noem de factoren waarvan die inwerkingtreding afhangt (bijv. beschikbaarheid van technische voorzieningen of samenloop met andere wetsvoorstellen ([Ar 5.67](#)). Gaat de wet gefaseerd in werking treden en zo ja, hoe?
- Ga in op de vaste verandermomenten (VVM): treedt het voorstel in werking op een van de vaste inwerkingtredingsdata (1 januari en 1 juli) en geldt de minimale invoeringstermijn van twee maanden en bij gemeenten drie maanden, of is er sprake van een van de uitzonderingen? (zie het [IAK](#) en [Ar 174](#)).
- Is het wetsvoorstel referendabel in de zin van de Wet raadgevend referendum of geldt een van de uitzonderingen? Wat betekent de referendabiliteit voor het moment van inwerkingtreding? (Zie het [onderwerp Wet raadgevend referendum](#))
- Als er sprake is van uitgestelde inwerkingtreding: wat is daarvan de reden?
- Als sprake is van eerbiedigende werking: wat is daarvan de reden? (Zie [IAK: Overgangsrecht](#)).
- Als er sprake is van terugwerkende kracht: wat is de bijzondere reden daarvoor? (Zie [Ar 5.62](#)).
- Welke communicatie en voorlichting is voorzien over de invoering?

[Terug naar boven](#)

Relevante IAK-vragen

Dit onderdeel van de Memorie van toelichting is gebaseerd op de volgende IAK-vragen.

Tabel Relevante IAK-vragen

Relevante iak-vragen	Toelichting
----------------------	-------------

Relevante iak-vragen	Toelichting
6. Wat is het beste instrument?	6.5 Uitvoerbaarheid

[Terug naar boven](#)

Laatst gewijzigd op: 7-11-2018

Bijlagen bij de toelichting

Inhoudsopgave

- [Bijlagen bij de toelichting](#)

Bijlagen bij de toelichting

Op te nemen:

- Transponeringstabellen bij bindende EU-rechtshandelingen ([Ar 9.12](#))
- Andere bijlagen.

B. Artikelsgewijze toelichting

[Terug naar boven](#)